Ügyszám: ABI-1121-3/2010/K

2079/K/2009-3.

Tisztelt […]!

Ön a hozzám érkezett beadványában azt kifogásolja, hogy a levéltárak jelenleg érvényes reprográfiai díjtételei nem felelnek meg az adatvédelmi és a levéltári törvény szellemének, megnehezítik a közérdekű adatokhoz való hozzáférést, és ezáltal a kutatómunkát. Az ügyben álláspontom a következő:

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 1. §-a értelmében a törvény célja annak biztosítása, hogy

a) a közfeladatot ellátó szervek irattári anyaga - ügyviteli és levéltári érdekekre, valamint a közérdekű adatok nyilvánosságának elvére tekintettel - szakszerűen kezelt és rendszerezett, jól használható forrásanyaggá váljék;

…

c) a levéltári anyag használata során a közérdekű adatok megismerését és a tudományos kutatás szabadságát garantáló alkotmányos alapjogok érvényesítése a személyiséghez és a személyes adatokhoz fűződő alkotmányos alapjogok védelmével együtt valósuljon meg.

Az Ltv. indokolása szerint a magyar levéltári anyag mind tartalmi, mind pedig mennyiségi szempontból meghatározó része a közfeladatot ellátó szervek irattári anyagából származik. Az irattári anyag eredeti rendeltetése szerint a létrehozó szerv tevékenységét dokumentálja, annak működéséhez, ügyvitelének ellátásához szolgáltat adatokat, információkat. A közfeladatot ellátó szervek irattári anyagának ugyanakkor - a közérdekű adatok nyilvánosságának követelményéből adódóan - közérdekű információforrásként is funkcionálnia kell, s ez a funkció folyamatos, az irattári anyag maradandó értékű részét illetően soha nem szűnik meg.

Az Ltv.-ben megtestesülő jogalkotói szándék az Alkotmánybíróság 34/1994. (VI. 24.) AB határozatán alapul, mely kimondja, hogy „koherens kapcsolat áll fenn az információszabadság és a tudományos megismerés, a tudományos kutatás és tanítás szabadsága között. Az információk megszerezhetősége, megismerhetősége gyakran - különösen a levéltári anyagok és dokumentumok körében - kutatások, többnyire tudományos kutatások keretében történik meg, így az Alkotmány a szabad információszerzés garantálásával közvetve már az ebbe beletartozó tudományos megismerés szabadságát is biztosítja, és védelemben részesíti.”

A közérdekű adatok tehát a levéltárba kerülésük után is megőrzik e minőségüket.

Tekintettel arra, hogy mind a Magyar Országos Levéltár, mind az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára közfeladatot ellátó szerv, a kezelésükben lévő közérdekű adatokra a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) rendelkezései vonatkoznak. Az Avtv. nem teszi lehetővé, hogy az adatkezelő a közérdekű adatnak minősülő dokumentumok másolásáért díjat állapítson meg. A törvény kimondja, hogy az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő szerv kizárólag a másolat készítéséért – legfeljebb az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően – állapíthat meg költségtérítést. /Avtv. 20. § (3) bekezdés/ A másolatkészítés az Avtv. által előírt feladat, nem vállalkozási jellegű tevékenység. A költségtérítés ezért nem tartalmazhat nyereségelemet.

Álláspontomat mind a Magyar Országos Levéltárnak, mind az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának megküldtem. Kértem, hogy eddigi gyakorlatukat vizsgálják felül, és készítsenek új szabályzatot a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően.

Budapest, 2010. március 22.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András